СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ

MODERN APPROACHES TO THE COMPETITIVENESS OF UKRAINIAN BANKS

У статті розглянуто теоретичні основи конкурентоспроможності банку, досліджено існуючі підходи до визначення сутності економічних категорій «конкурентоспроможність» та «конкуренція» і на підставі їх теоретичного узагальнення уточнено сутність та зміст конкурентоспроможності банку з урахуванням специфіки банківської діяльності. У боротьбі за клієнтів та прагненні залучити більше ресурсів фінансові установи стежать за фінансовою стійкістю та надійністю, розробляючи стратегію свого розвитку, що в кінцевому підсумку призводить до збільшення конкурентоспроможності. Підвищення конкурентоспроможності – це найвірніший спосіб досягнення головної мети існування будь-якої фінансової установи. Посилення банківської конкуренції відбувається в умовах фінансової нестабільності, а також значного зниження рівня довіри клієнтів до банківських установ. Саме конкуренція у банківському секторі спонукає до розширення спектру банківських продуктів і послуг вищої якості та за доступними цінами.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкуренція, конкурентні переваги, банківські послуги, банківські установи.

В статье рассмотрены теоретические основы конкурентоспособности банка, исследованы существующие подходы к определению сущности экономических категорий «конкурентоспособность» и «конкуренция» и на основании их теоретического обобщения уточнены сущность и содержание конкурентоспособности банка с учетом специфики банковской деятельности. В борьбе за клиентов и стремлении привлечь больше ресурсов финансовые учреждения следят за финансовой устойчивостью и надежностью, разрабатывая стратегию своего развития, что в итоге приводит к повышению конкурентоспособности. Повышение конкурентоспособности – это самый верный способ достижения главной цели существования любого финансового учреждения. Рост банковской конкуренции происходит в условиях финансовой нестабильности, а также значительного снижения уровня доверия клиентов к банковским учреждениям. Именно конкуренция в банковском секторе побуждает к расширению спектра банковских продуктов и услуг высшего качества и по доступным ценам.

Ключевые слова: конкурентоспособность, конкуренция, конкурентные преимущества, банковские услуги, банковские учреждения.

УДК 336.71:339.137.2

<https://doi.org/10.32843/infrastruct35-67>

Литовченко М.О.

студентка

Університет державної
фіскальної служби України

Татьяніна С.М.

старший викладач кафедри банківської
справи та фінансового моніторингу
Університет державної
фіскальної служби України

In article are analyzed the theoretical basics of banks competitiveness, analyzed the current opinions on the nature of economic categories "competitiveness" and "competitor", and specified the nature and essence of the banks competitiveness based on them. In the fight for clients and wanting to attract more resources, financial institutions monitor financial sustainability and reliability, create a strategy for their development that leads to increased competitiveness. Modern banking competition processes are driven by changes occurring in national and global financial markets and have a number of features that differentiate it from competition in other sectors of the economy. The main factors of increasing competition are the globalization of the world financial market, the development of new financial and electronic technologies, the restriction of access to credit resources, the individuality of banking products. Increase of competitiveness is the best way to achieve the primary goal of any financial institution. The increase of banking competition occurs under financial instability, as well as under a significant decrease of customer confidence in banking institutions. The competition in the banking sector drives the expansion of higher quality banking products and services at affordable prices. Ukrainian banks have been affected by a large number of changes on the financial services market and characterized by an increase of the banking products range, by the introduction of modern information technologies in bank management, by consolidation or reduction in the number of banks, etc. Expanding banking services, including services for individuals, and introducing new services is one of the ways of solving the problem of adapting banks to changing market conditions and of developing priority market niches and segments. Current business conditions and economic globalization make the priority to banking agencies – achieving and maintaining a high level of competitiveness in both domestic and foreign financial markets because banks are the main intermediaries in the whole complex of interconnections between different economic entities.

Key words: competitiveness, competition, competitive advantages, banking services, banking institutions.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економічних відносин в Україні, коли банки вирішують проблеми збереження надійності на фінансовому ринку, завдання підвищення їхньої конкурентоспроможності є одним із пріоритетних, що стоїть перед керівництвом кожної банківської установи. За цієї умови вкрай необхідно зосередити увагу на пошуку та обґрунтуванні можливих шляхів управління конкурентним потенціалом банку для забезпечення ефективності його діяльності.

Значне посилення конкуренції, спричинене потребами пошуку нових ринків збуту та боротьби за клієнтів, завоювання кращих позицій на ринку, вимагає від науковців пошуку нових підходів та обґрунтування пропозицій щодо здобуття конкурентних переваг банківськими установами на ринку банківських послуг. Аналіз наукових дослід-

жень засвідчує той факт, що єдиної моделі управління конкурентоспроможністю банків не лише в Україні, а й у зарубіжних країнах не існує, тому це питання залишається актуальним і потребує подальших досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемам конкурентоспроможності та конкурентних переваг присвячено велику кількість наукових публікацій. Основним теоретичним положенням та концептуальним засадам присвячено наукові праці таких зарубіжних авторів, як І. Ансофф, Ф. Найт, М. Портер, П. Роуз, Г. Хемел. До вітчизняних учених, праці яких присвячено цій проблематиці, слід віднести: В. Вовк, О. Вовчак, І. Волошко, О. Дзюблюка, С. Козьменка, В. Корнєєва, Ю. Кудашева, І. Лютого, О. Мірошниченка, В. Міщенко, О. Солодку, Л. Циганюка, Л. Федулову, Ф. Шпиґа.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз існуючих підходів до визначення конкурентоспроможності банківських установ та на підставі їх теоретичного узагальнення уточнення сутності та змісту економічної категорії «конкурентоспроможність банку», встановлення характеру взаємозв'язків між її фундаментальними категоріями. Банки функціонують в умовах невизначеності та динамічності зовнішнього середовища, а також негативного впливу внутрішніх економічних проблем, серед яких – недостатній рівень капіталізації, низька якість активів, значний рівень ризику та неякісне корпоративне управління. За таких умов зростає роль необхідності зміцнення конкурентної позиції банківських установ і дослідження сутності та значення конкуренції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з об'єктивних причин зазначеного слід визначити недовготривалу історію існування дворівневої банківської системи в Україні, що пояснює низьку здатність до розроблення та впровадження ефективних методів управління, особливо стратегічного.

Слід відзначити, що наукові праці, в яких проходилося дослідження процесів конкуренції, з'явилися ще у середині XVIII ст. у працях класиків економічної теорії. Зокрема, А. Сміт трактував конкуренцію як поведінкову категорію індивідуальних продавців та покупців, які конкурують на ринку за більш вигідні умови продажу та купівлі.

Поняття «конкуренція» є однією з основних категорій у класичній і неокласичній економічній теорії, тому постійно використовується науковцями та практиками, привертає пильну і систематичну увагу багатьох сучасних економістів та трактується ними по-різному.

Отже, банківська конкуренція – це відносини, що складаються не тільки виключно між банками: кожен окремо взятий банк функціонує на ринку з неоднорідною масою конкуруючих із ним продавців банківських послуг (кредитних спілок, ломбардів, страхових, лізингових, факторингових компаній тощо), а також з іншими банками.

Положення концепції Р. Нельсона і С.Дж. Уинтера є важливими для визначення перспектив розвитку банківської конкуренції, оскільки існуюча неоднорідність конкурентних умов і самих банків визначає необхідність різноманітних поведінкових стратегій банків, селективний відбір яких здійснюється ринком. Окрім того, важливим є те, що інноваційна діяльність банків у рамках даної концепції представляється як визначальний чинник конкурентної еволюції, а головним напрямом аналізу є виявлення зв'язків між структурою ринку банківських послуг та інноваціями

Положення концепції конкурентної еволюції є перспективними для використання у банківській сфері, оскільки розглядають конкурентну боротьбу через взаємозв'язок між конкурентною структу-

рою ринку й інноваційною діяльністю банків, яка у сучасних умовах конкуренції є головним чинником їхнього розвитку. Тим самим концепція дає змогу виявити ті інституціональні чинники, що визначають більш ефективних суб'єктів на ринку банківських послуг, які досягають більших обсягів фінансових результатів на основі інноваційної діяльності.

Із категорією «конкуренція» пов'язане поняття конкурентоспроможності. Конкурентоспроможність притаманна всім елементам економічної системи, однак виявляється в ситуаціях конфлікту, результатом якого має стати перерозподіл ринку [4]. Конкурентоспроможність визначає здатність витримувати конкуренцію порівняно з аналогічними суб'єктами на ринку. Тобто конкурентоспроможність будь-якої фінансової установи може бути визначена як комплексна порівняльна характеристика, що відображає рівень переваги сукупності показників діяльності, які визначають успіх на певному сегменті банківського ринку за певний проміжок часу щодо показників діяльності конкурентів.

Так, деякими науковцями за основу конкурентоспроможності взято показники конкурентоспроможності банківських продуктів [7], проте таке трактування є недоцільним унаслідок статичності та ретроспективного характеру оцінки даних показників, відсутності зв'язку з подальшим розвитком банку, а також нівелювання впливу сукупності чинників, які визначають конкурентоспроможність власне банку, а не наданих ним послуг.

Науковець Зав'ялов констатує, що якщо розглядати поняття «конкурентоспроможність» стосовно банку, то його можна визначити як можливість ефективної господарської діяльності та його прибуткової діяльності в умовах конкурентного ринку. Ця діяльність забезпечується всім комплексом наявних у банку ресурсів. А рівень конкурентоспроможності послуг є узагальнюючим показником життєстійкості банку, його вміння ефективно використовувати фінансовий, виробничий та трудовий потенціали. Конкурентоспроможність окремої банківської послуги – це сукупність якісних та вартісних характеристик даної послуги, що забезпечує задоволення конкретної потреби клієнта. Конкурентоспроможною є та послуга, комплекс споживчих і вартісних властивостей якої забезпечує їй комерційний успіх, тобто дає змогу бути обміненою з прибутком на гроші в умовах значної пропозиції аналогічних послуг конкурентами на банківському ринку [3].

Таким чином, поняття «конкурентоспроможність послуг банку» та «конкурентоспроможність банку» не є синонімами, оскільки банк, що володіє досить високим рівнем розвитку напрямів діяльності порівняно з конкурентами, може надавати послуги з відносно низькою конкурентоспроможністю, що є, наприклад, наслідком вибраної мало-ефективної тарифної політики.

І навпаки, сформований рівень якісних характеристик послуги (швидкість розрахунків, компетентність банківського менеджера, який пропонує дану послугу), що визначає її високу конкурентоспроможність порівняно з пропозиціями інших банків, може спостерігатися у банку за погіршення фінансового стану або з низькою прибутковістю.

Таким чином, конкурентоспроможність банку – це його спроможність ефективного функціонування у банківському середовищі, яка досягається постійним використанням інновацій для формування конкурентних переваг своїм продуктам та послугам на ринку з метою досягнення прибутковості та фінансової стійкості у майбутньому, враховуючи соціальний аспект діяльності банків та загальноекономічне становище держави.

Можна вважати, що конкурентоспроможність банку – це його здатність вести ефективну діяльність із метою досягнення прибуткової реалізації послуг в умовах конкурентного ринку. Водночас створення та реалізація конкурентоспроможних послуг є узагальнюючим показником стійкості банку на фінансовому ринку у процесі ефективного використання фінансового, матеріально-технічного, інформаційного та кадрового потенціалів.

Основними критеріями конкурентоспроможного банку провідні світові дослідники в даній галузі визначають частку ринку й рентабельність [7].

Позитивна динаміка цих показників для банку в довгостроковій перспективі свідчить про те, що його послуги й продукти користуються попитом, тобто банк конкурентоспроможний, а це сприяє стабільності всієї банківської системи та розвитку економіки у цілому.

У результаті аналізу різних підходів сучасних науковців до визначення сутності поняття «конкурентоспроможність банку» було виявлено певні властивості, які повинні враховуватися під час дослідження даного явища.

По-перше, конкурентоспроможність банку формується під впливом чинників зовнішнього і внутрішнього середовища: ресурсного та інформаційного потенціалу, умов функціонування, вимог споживачів, видів банківських продуктів та послуг, а отже, зазнає постійних кількісних і якісних змін, які відбуваються в певних часових рамках.

По-друге, конкурентоспроможність банку має стратегічний характер, тобто постійно існує орієнтація на її підвищення у довгостроковій перспективі та необхідність розроблення банком відповідних концептуальних підходів до передбачення та розвитку перспективних напрямів його діяльності.

По-третє, конкурентоспроможність банку тісно пов'язана з ефективністю його діяльності, оскільки наявність конкурентних переваг не дає гарантії виходу на нові позиції чи утримання наявних, натомість високоефективний процес управління банківськими ресурсами та наявність дієвої сис-

теми адаптації до змін ринку визначають можливості банку щодо нарощування обсягу прибутку та подальшого розвитку. Також необхідно додати, що конкурентоспроможність не може бути визначена як абсолютний параметр діяльності банку, оскільки останній може бути більшою чи меншою мірою конкурентоспроможним за окремими напрямками діяльності чи на конкретному рівні (локальному, галузевому, національному чи міжнародному), що вказує на відносність займаної конкурентної позиції на ринку.

По-четверте, щоб оцінити, наскільки конкурентоздатним є банк, необхідно визначити ключові змінні (чинники), що впливають на його розвиток та визначають конкретні заходи для досягнення успіху на ринку банківських послуг.

Таким чином, для управління процесами збереження та підвищення конкурентоспроможності банку необхідно постійно прогнозувати та аналізувати зміни на фінансових ринках та ринках банківських послуг. Проте розгляд сучасної економічної літератури, присвяченої питанням конкурентоспроможності банку, не дає можливості виділити універсальний перелік чинників його конкурентоспроможності. Так, одні автори ключовими чинниками успіху вважають забезпечення банку необхідними ресурсами [8], тоді як інші визначають високу рейтингову оцінку фінансового стану як головну перевагу банків [9] (до уваги береться міжнародний рейтинг через відсутність комплексної національної рейтингової системи).

Для посилення конкурентоспроможності банків велике значення має виявлення чинників зростання стратегічного розвитку банку. Сприятиме ефективному виконанню цього завдання систематизація чинників зростання конкурентоспроможності, яку доречно здійснити за такими ознаками (економічними показниками):

- рентабельність банківських продуктів та її перспективна динаміка у співвідношенні з величиною прибутку;
- темпи зростання продажів банківських продуктів із відстеженням їхнього життєвого циклу і попиту клієнтів;
- регіональна або національна ємність фінансового ринку та його сегменту
- ринку банківських послуг;
- зовнішні та внутрішні умови зростання конкурентоспроможності банків.

Необхідно відзначити, що конкурентоспроможність банків залежить від конкурентоспроможності держави. Всесвітній економічний форум (WEF) розраховує щорічно індекс глобальної конкурентоспроможності країн світового співтовариства. Даний рейтинг ураховує якість інститутів та інфраструктурний складник національних економік за такими показниками: стабільність макроекономічної ситуації в країні; рівень початкової освіти

та здоров'я населення; якість вищої освіти й професійної підготовки; ефективність ринку товарів і послуг; ефективність функціонування ринку праці; розвиненість (симетрія) фінансового ринку; рівень технологічного розвитку; розмір внутрішнього національного ринку; конкурентоспроможність компаній (організацій) тощо.

Так, конкурентоспроможні продукти й послуги банку – це напрям дослідження переважно маркетингу, який виявляє необхідні споживчі якості та умови пропозиції продуктів на ринку для забезпечення високого попиту на них. Конкурентоспроможний банк – це також предмет дослідження стратегічного менеджменту, що вивчає рентабельність банку і його прибуток, як необхідні умови для довгострокової присутності на ринку. Крім того, конкурентоспроможна банківська система й національна економіка досліджуються фахівцями світової економіки, тому що сучасна конкуренція носить уже винятково міжнародний характер і роль наднаціонального та державного регулювання має вирішальне значення.

Необхідно відзначити, що в сучасних економічних умовах жоден банк не може успішно функціонувати без розроблення концептуальних основ свого розвитку, які формуються на засадах завдань різних рівнів стратегій. В умовах постійного впровадження нових й удосконалення існуючих пропонування банківських продуктів і послуг та загострення конкуренції на банківському ринку використання стратегічного управління конкурентоспроможністю банків перетворилося на обов'язковий складник ефективного управління банком.

Стратегічне управління стосується концептуальних, важливих для банку напрямів діяльності, а його розроблення починається з визначення системи його стратегічних цілей.

Корпоративна стратегія банку формується з урахуванням стратегічних завдань його економічного розвитку, вона розробляється для банку в цілому та задає єдиний вектор усім процесам прийняття управлінських рішень на рівні керівництва та топ-менеджерів. Дана стратегія спрямована на вирішення глобальних питань діяльності банку: диверсифікованість банківського бізнесу, реалізація синергетичних ефектів між перехресними векторами функціонування, перерозподіл грошових потоків і ресурсів між напрямками діяльності, визначення збиткових і безперспективних проектів [6].

Корпоративна стратегія – це стратегія банку як єдиного цілого, це стратегія, що відображає загальне спрямування розвитку банку. Вона безпосередньо пов'язана з місією, визначаючи, на яких ринках функціонує банк, чи є він за видами та кількістю продуктів, що пропонуються на ринку, диверсифікованим або спеціалізованим, орієнтований на широкий або вузький круг клієнтів.

Таким чином, залежно від вибору пріоритетного напрямку діяльності банку виділяють такі загальні корпоративні стратегії: універсалізації – розвиток усіх напрямів банківської діяльності, створення фінансових супермаркетів; спеціалізації – діяльність банку на певних сегментах ринку, продуктах, послугах, клієнтах тощо.

Узагальнення думок учених-економістів із приводу стратегічного управління банком дає змогу дійти висновку, що загальна (корпоративна) стратегія визначає програму дій щодо його подальшого розвитку з метою здобуття й утримання довгострокових конкурентних переваг, максимізації акціонерної вартості та виконання соціальних завдань діяльності: забезпечення добробуту та комфортної діяльності співробітників, забезпечення населення банківськими послугами і сприяння розвитку економіки країни.

Особливості сучасних умов діяльності банків загострюють конкурентні відносини і змушують банки освоювати нові ефективні методи стратегічного управління. Найважливіше місце серед них займає застосування сучасних банківських конкурентних стратегій, які слід розглядати як провідний чинник зростання.

Стратегічне управління конкурентоспроможністю банку – це процес перспективного розвитку його діяльності, спрямований на створення і надання клієнтам-споживачам необхідних банківських продуктів і послуг, з урахуванням розуміння, передбачення і реалізації їхніх потреб, очікувань та можливостей для утримання існуючих та завоювання нових конкурентних позицій на фінансовому ринку.

Таким чином, у результаті впливу процесів інтеграції та глобалізації на банківських ринках постійно змінюються умови діяльності банків, тому значно збільшуються можливі негативні наслідки управлінських помилок. На нашу думку, в умовах високого рівня ризикованості банківської діяльності та не завжди раціональних дій персоналу банку виникає необхідність упровадження засад планування різних стратегій, якісне виконання завдань яких визначає фундаментальне значення стратегічного управління банком.

Висновки з проведеного дослідження. Сьогодні в нашій країні особливою умовою для будь-якого банку є здатність оперативно й адекватно реагувати на зміни в поведінці клієнтів, в їхніх потребах в інноваційних та традиційних, але з новими функціями, продуктах та послугах та перевагах. Конкурентоспроможність банку на ринку є результатом якісного виконання поставлених ним завдань стратегічного управління.

Безсумнівно, чинники, що визначають перевагу банку над конкурентами, характеризуються економічними показниками, такими, як додатковий прибуток, більш висока рентабельність, ринкова

частка, обсяг продажів, тобто вони характеризують якість виконання завдань конкурентних та фінансових стратегій.

Таким чином, варто зазначити, що конкурентоспроможність для будь-якого банку є результатом ефективної праці персоналу, всіх його служб і підрозділів (тобто досягається якістю організації та функціонування його внутрішнього середовища), а також якістю його антикризового превентивного управління (своєчасною ідентифікацією змін зовнішніх чинників впливу).

Отже, конкурентоспроможність є концентрованим проявом переваги над конкурентами у фінансовій, технічній, інформаційній, організаційній та інших сферах діяльності банку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Варцаба В.І. Дюлай Є.В. Маркетингова стратегія розвитку банку: елементи та етапи розробки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2014. Вип. 3(44). 110 с.
2. Вовк В.Я. Концептуальні засади організації стратегічного управління конкурентоспроможністю банку. *Бізнес Інформ*. 2012. № 9. С. 237–240.
3. Дубовик О.В., Кузнецова А.Я., Гірченко Т.Д. Формування конкурентоспроможності банку : монографія. Львів : ЛБІ НБУ, 2005. 215 с.
4. Игольников Г.Л., Патрушева Е.Г. Что понимают под конкурентоспособностью, инвестиционной привлекательностью и экономичностью производства. *Российский экономический журнал*. 1995. № 11. С. 108–111.
5. Кравченко М. Механізм оптимізації бізнес-процесів банку. *Вісник Національного банку України*. 2015. № 3. С. 47–53.
6. Морозова Т.Ю., Минаева Т.С. Разработка эффективной стратегии банка. *Управление в кредитной организации*. 2011. № 3(60). С. 8–19.
7. Мстойян К.В., Тарасенко М.В. Конкурентоспроможність банку: сутність та фактори впливу. *Науковий вісник. Фінанси, банки, інвестиції*. 2014. № 1.
8. Неізнана О.В., Гетьманенко А.А. Оцінка та практичні рекомендації щодо забезпечення конкурентоспроможності українських банків у сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2012. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1659> (дата звернення: 28.09.2019).
9. Сушко Н.М. Функціональне призначення конкурентної позиції банку. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць*. Суми : Мрія ЛТД, 2003. С. 118–123.
10. Сідельник О.П. Забезпечення конкурентоспроможності небанківських фінансових установ. *Регіональна економіка*. 2013. С. 177–185.
11. Фомін І. Конкурентна позиція банку: детермінанти визначення та методика оцінки. *Вісник Національного банку України*. 2013. № 4. С. 8–10.

REFERENCES:

1. Vartsaba V. I., Dyulay E. V. (2014) Marketynhova stratehiia rozvytku banku: elementy ta etapy rozrobky [Marketing strategy of bank development: elements and stages of development]. *Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series: Economics*. Uzhgorod: Publishing House of UzhNU "Goverla", vol. 3, no. 44.
2. Vovk V. Ya. (2012) Kontseptualni zasady orhanizatsii stratehichnoho upravlinnia konkurentospromozhnosti banku [Conceptual foundations of the organization of strategic management of bank competitiveness]. *Business Inform*, no. 9, pp. 237–240.
3. Dubovik O. V., Kuznetsova A. Ya, Girchenko T. D. (2005) Formuvannia konkurentospromozhnosti banku [Formation of bank competitiveness]. Lviv: LBI NBU.
4. Igolnikov G. L., Patrusheva E. G. (1995) Chto ponymat pod konkurentosposobnostiu, ynvestytsyonnoi pryvlekatelnosti y ekonomychnosti proyvodstv. [What to understand by competitiveness, investment attractiveness and economy of production]. *Russian Economic Journal*, no. 11, pp. 108–111.
5. Kravchenko M. (2015) Mekhanizm optymizatsii biznes-protsesiv banku [The mechanism of optimization of business processes of the bank]. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 3, pp. 47–53.
6. Morozova T. Yu., Minaeva T. S. (2011) Razrabotka effektivnoi stratehiy banku [Development of effective bank strategy]. *Management in credit organization. Analytical journal*, vol. 3, no. 60, pp. 8–19.
7. Mstyan K. V., Tarasenko M. V. (2014) Konkurentospromozhnist banku: sutnist ta faktory vplyvu [Bank Competitiveness: Essence and Impact Factors]. *Scientific Bulletin: Finance, banks, Investments*, no. 1, pp. 75–79.
8. Neisvestna O. V., Getmanenko A. A. (2012) Otsinka ta praktychni rekomendatsii shchodo zabezpechennia konkurentospromozhnosti ukrainskykh bankiv v suchasnykh umovakh [Evaluation and Practical Recommendations for Ensuring the Competitiveness of Ukrainian Banks in Modern Conditions]. *Electronic Scientific Professional Edition "Effective Economy"*, no. 12. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?Op=1&z=1659> (accessed 30 September 2019).
9. Sushko N. M. (2003) Funktsionalne pryznachennia konkurentnoi pozytsii banku [Functional assignment of the bank's competitive position]. *Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine: a collection of scientific papers* (no) 7. Amounts: GDP of "Dream" LTD, UABS, pp. 118–123.
10. Sedelnyk A. P. (2013) Zabezpechennia konkurentospromozhnosti nebankivskykh finansovykh ustanov [Provision of competitiveness of non-bank financial institutions]. *Regional Economics. Professional Edition*, pp. 177–185.
11. Fomin I. (2013) Konkurentna pozytsiia banku: determinanty vyznachennia ta metody otsinky [The Bank's Competitive Position: Determinants of Determination and Estimation Method]. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 4, pp. 8–10.

Litovchenko Marina

Student

University of the State Fiscal Service of Ukraine

Tat'yanina Svitlana

Senior Instructor at Department of Banking and Financial Monitoring

University of the State Fiscal Service of Ukraine

MODERN APPROACHES TO THE COMPETITIVENESS OF UKRAINIAN BANKS

The purpose of the article. The problem of bank competitiveness and the determination of its competitive position are always given the attention of economists who study the functioning of the financial sector. Increasing competition in the Ukrainian banking sector not only complicates leadership but also encourages the search for new methods of competition. Modern banking competition processes are driven by changes that occurring nationally and globally financial markets, as well as having a number of features, that distinguish it from the competition in other sectors of the economy. The main factors affecting the intensification of competition, is the globalization of the world financial market, development of new financial and electronic technologies, restricting access to credit, as well as the individuality of banking products.

Equity is the basic market category that determines and influences the success of an entity; Ensuring competitiveness is one of the priorities of each economic entity.

Methodology. The purpose of the study is to summarize the existing approaches to the interpretation of the essence of "competitiveness of the bank" and "competitive advantages".

Results. For most Ukrainian scientists, a bank's competitive ability is defined as its real and potential ability to withstand competition in a particular market over a fixed period of time based on adapting to external factors, supplying competitive products, efficient resource management, and sustainability.

The main intensifiers of competition are the threat of new entrants and analog products or substitutes, which creates the risk of market expansion, increased supply and, as a consequence, the threat of customer outflows or reduced profits.

It should be noted that to be competitive, it is not enough for the bank to occupy a leading position in the market of services and capital. A financial institution must be able to use effective ways of realizing its competitive advantages.

Practical implications. The competitiveness of a bank should be understood as the ability to carry out efficient business activities, maintain a sufficient level of liquidity and achieve profitability in the implementation of services, as well as counteract the risks of operations in a competitive market. It is important to note that the competitiveness indicator is determined by analyzing a group of organizations belonging to the same industry and is a relative indicator. A characteristic feature of the current stage of development of the banking system of Ukraine is the entry into the domestic market of financial services of leading banks of the world and other international financial companies.

Value. Competition is an integral part of every segment of the market economy, and its aggravation is facilitated by integration processes in the world economy. In today's environment, banks are particularly keen on rethinking their strategy in order to determine their place in the market and form a portfolio of competitive financial services.